

مطالعه تطبیقی کهن الگوی رستاخیز در ایرانِ دورهٔ ساسانی و مصر باستان

(مطالعه موردی سیمرغ ساسانی و بنو مصری)

شکوفه میرزایی محسن

کارشناسی ارشد پژوهش هنر دانشگاه الزهراء تهران، ایمیل: shmirzaie6@gmail.com

چکیده

پرندگان همواره از مصادیق اساطیری تمدن‌های باستانی بوده‌اند و پیشینهٔ حضور آن‌ها در هنر و فرهنگ تمدن‌های باستانی جلوه‌های متفاوتی داشته است. با این فرض که در اساطیر ملل مختلف می‌توان نقاط مشترک و مولفه‌های یکسانی را جستجو کرد و این اسطوره‌های مشترک، به تشابه در نقشمایه‌ها نیز منتهی می‌شود؛ از این رو، می‌توان با بررسی این مولفه‌ها به بن‌مایه مشترک و اصلی آن‌ها دست یافت. در تحقیق پیش‌رو به بررسی تصاویر و نقوش سیمرغ در آثار هنری ساسانی و بنو در اساطیر و نگاره‌های مصر باستان با تکیه بر منابع تاریخی و آثار هنری باقیمانده پرداخته می‌شود، تا به این سوال اساسی پاسخ داده شود که میان این اساطیر چه نقاط مشترک واقتراق مهمی وجود دارد و آیا این اشتراکات حاصل یک بنیان فلسفی ابتدایی مشابه در این تمدن‌ها می‌باشد. روش تحقیق، توصیفی، تحلیلی - تطبیقی و تجزیه و تحلیل داده‌ها به شیوه‌ی استقرایی با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی می‌باشد. نتایج این پژوهش آشکار می‌سازد، که این اسطوره‌ها در برخی از ویژگی‌ها، نقاط اشتراک بارزی دارند که می‌توان به نامیرایی، عمر جاویدان، دشمن بدی، تولد دوباره، خودکشی و نداشتن جفت اشاره نمود؛ همچنین در نقشمایه‌ها داشتن هیبت قوی، بالهای پرندگان، پنجه‌های قوی و زیبایی از ویژگی‌های مشترک آن‌هاست و تمامی آن‌ها حاصل یک باور فلسفی ابتدایی می‌باشند.

واژگان کلیدی

کهن الگو، ساسانی، سیمرغ، مصر، بنو